

Ivi um eplatrotið

Epli, sum næstan er identiskt við fátækramanna-kost, er komið á forsíðurnar á dagbløðunum. Henda lítla moldfruktin er vorðin heilt virðismikil

Eplaprisurin í krambúðunum liggur í løguni um 10 kr. fyri pakkkan. Í pakkkanum eru 2 1/2 kilo. Tað er tað sama sum, at kiloprisurin liggur um fyra krónur. Men prisurin í Havn er ógvuliga ymiskur — frá nýggju upp í ellivu krónur. Hetta førir við sær, at epli kann gerast eitt sosialt problem. Familjur, har epli er eitt týðningarmikið lið í matinum, verða rakt lutfallsliga hart.

Útflutningsforboð í FM

Heilsola upplýsir fyri Sosialinum, at kiloprisurin á eplum er í løtuni 2,28 krónur í Danmark. Í Hálendi er prisurin 15 oyru minni. Hetta er fyri ópakkaði epli. Heilsolurnar ella krambúðirnar pakka sjálvi eplini í plastikk posar. Heilsolan sigur, at tá nær sjálvi skulu pakkaði eplini, kunnu eplini neyvan seljast fyri minni enn 5 krónur kilo. Tað er tó minni, enn tað eplini kosta í grannalondum okkara.

talán hefur verið um at keypa epli úr Hálendi, av slagnum Bintje, hvørs dygd er nógv betri, enn á donskum eplum, men Felagsmarknaðurin hefur sett totalt útflutningsforboð av eplum.

Ikki trot, goyma eplini

Danskt blað skrivur, at serfrøðingar siga, at tað avgjørt ikki er trot á eplum í Danmark, men at framleiðarar halda eplunum aftur, tí á tann hátt verður hópin av peningi at vinna. Blaðið kemur til ta niðurstøðu, at tann mest vanligu matvøran ikki kann koma undir skipanina »útboð og eftirspurningur«. Í Danmark hefur »Monopoltilsynet« viðgjørt spurningin, men um loft er sett á prisin, hefur Sosialurin ikki kunna fingið upplýst.

Møguliga epli úr Polen

Í næstu viku fer landbúnaðarráðgevarin møguliga til Polen. Í Polen skal hann kanna mogleikarnir fyri ikki bara at keypa mat-epli, men eisini kanna mogleikarnir fyri at keypa set-epli.

Up-todate

Seteplini, sum feroingar vanligu brúka, er av slagnum Up-todate, men seinasta ár vóru eplini ógvuliga vánalig. Heilsola upplýsir, at teir tora ikki at keypa danska set, tí seinasta ár noyðust heilsolan at lata endurgjald fyri triðahvønn sekk.

Í hvørjum sekki er ein garanti-seðil, sum tryggjar, at eplini eru góð og tryggjar tey imóti vissum sjúkum. Men inkubationstíðin á fleiri eplasjúkum er long — uppi tveir mánaðar, so ofta kemur spilla ikki í eplini, fyrr enn tey liggja í jørðini.

Annars er feroyska eplaframleiðslan, ið kemur á marknaðin ógvuliga litil — nakrir 100 sekkir árliga. Heilsolamaður leggur afturat, at eplaframleiðslan er minkandi.

Felagsmarknaðurin tekur útflutningsforboðið úr gildi — setir toll á

Allar nýggjasta viðvikjandi eplunum er, at Felagsmarknaðurin hefur víðtikið at taka úr gildi útflutningsbannið. Við tað verður marknaðurin ikki friur. Í staðin hefur FM avgjørt at seta toll á eplini og hann er ikki minni enn 1,72 krónur fyri kilo.

At Felagsmarknaðurin hevur tikið útflutningsforboðið úr gildi førir við sær, at tað verður lættari at fáa hendur á eplum, men um prisurin minkar er ikki lætt at meta um, sigur epla-innflytari.

tingnýtt

Tryggingarupphæddirnar hækka

Lógarvendingin hjá lögtinginum tekur við uppskotinum frá landsstýrinum, um at broyta ferðslulógina soleiðis, at tryggingin skal bota fyri persónskaða upp til 10 milj. kr. og skaddar lutir upp til 1 milj. kr. fyri skaða og hvørt um einstökum skaðatilburði, men mælir til, at lógin kemur í gildi 1. mars í ár.

Eftir galdandi ferðslulóg hefur eigari av motorakfari av einum hvørjum slag skyldu til at tekna ábyrgdartrygging upp í 150.000 kr. Í uppskoti sínum sigur landsstýrið, at øll norðurlond hava munandi hægri ábyrgdartrygging, og nevnt verður, at verður ábyrgdartryggingin hækkað upp í tað, hon er aðrastaðir, sleppa feroingar undan at tekna ábyrgdartrygging, um teir fara uttanlands við motorakfari. Í áliti sínum sigur lógarnevndin, at hon hevur fingið upplýsingar frá stjórninum á Tryggingarsambandinum, sum metir tryggingarupphæddirnar í verandi ferðslulóg vera alt ov lágar, og at Tryggingarsambandið fleiri ferðir hevur vent sær til landsstýrið um at fáa hesar upphæddir hækkaðar. Stjórin heldur uppskotnu upphæddir verða neyðugar, ikki bert fyri teirra skuld, sum aka við motorakfaru uttanlands, men eisini nógv fyri ferðsluviðurskipti okkara yvirhøvur her innanlands.

Tryggingarsambandið sigur, at øll biltrygging er endurtrygjað í útlendskum tryggingarfeløgum, og við hesi ætlaðu hækking kemur kostnaður Tryggingarsambandsins at hækka o. u. 600.000 kr., 7,7 pst. Roknað verður tó ikki við, t tryggingargjöldini hjá tryggingartakarum fara at hækka tilsvarandi.

Lógarnevndin hevur annars fingið upplýst, at hægsta tryggingargjald fyri vanligan persónbil í ábyrgdartryggingini í dag er 155 kr. um ársfjórðingin — lækkandi í 5 stigum niður í 49 kr. — og at tilsvarandi tøl í Danmark eru ávikavist 293 kr. og 146 kr. Nevndin ásanar, at núverandi tryggingarupphæddir eru ov lágar, og heldur at rimiligt er at hækka tær, so tær koma á javnt við tað, sum er aðrastaðni.

Meirilutin: Málið eigur at sendast landsstýrinum

Ein meiriluti í lógarnevndini, landsstýrisflokknir, mælir til, at uppskotið frá sjálfstýrisflokkinum um friferðir í innanoyggja sigling verður sent landsstýrinum til viðgerðar. Ein minniluti, sjálfstýrisflokkin, mælir til at

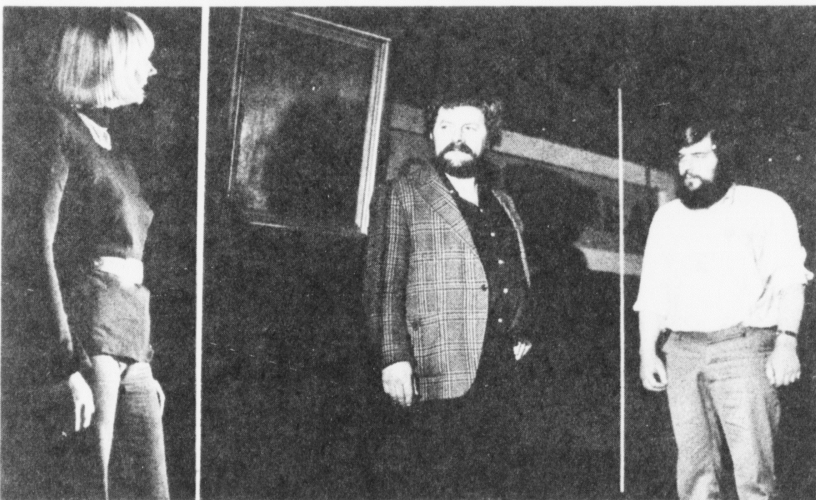
samtýkja uppskotið, meðan ein annar minniluti, sambandsflokkurin, setir einki uppskot fram.

Sjálfstýrisflokkin hevur skotið upp at áleggja landsstýrinum at skipa so fyrri, at tey fólk, sum hava rætt til avsláttur í ferðagjaldinum, tá tey ferðast við landsins flutningsfórum, fáa sama avsláttur, tá tey ferðast við flutningsfórum hjá einstaklingum. Haraftrat skjýtur sjálfstýrisflokkin upp at áleggja landsstýrinum at skipa so fyrri, at fólkapensjonistar kunnu ferðast allar dagar í vikuni fyri niðurstett ferðagjald.

Starvsfólkamálið felt

Uppskotið frá sambandsflokkinum um ikki at seta fólk í starv hjá landsumsit-ingini ella á nøkrum stovni, sum er undir lögtinginum, fyrr enn loyvi til tess fyrst er fingið frá figgarnevndini, er fallið á tingi. Tað fekk 8 atkvøður fyri og fall. Málið fekk nevndarviðgerð í figgarnevndini, sum býtti seg í ein meiriluta og ein minniluta. Meirilutin, landsstýrisflokkarni, settu einki uppskot fram, meðan minnilutin, sjálfstýrisflokkin og sambandsflokkin, mæltu til at samtýkja uppskotið, tó við teirri broyting, at reglan eisini skuldi galda fyri sjúkahúsin í Føroyum.

Nakað av orðaskifti var um málið aðrenn atkvøðugreiðsluna við 2. viðgerð. Demmus Hentze, landsstýrismaður, helt ikki, at sambandsflokkurin hevði sett uppskotið fram fyri at spara. Hann segði, at alt eftirlitið við starvsfólkasetan í landsumsitingini liggur hjá figgarnevndini og innan fyri karmarnar hjá figgarlógini. Demmur Hentze segði, at tað undir hesum landsstýrinum ikki er skipað nakað starv, sum hevur verið óneyðugt at skipa. Pauli Ellefsen segði, at nógv fólk eru sett í starv, sum ikki eru lýst leys, og sum figgarnevndin ikki hevur vítað av. Hann segði, at fólkaflokkurin í figgarnevndini hevði sagt, at nakað skuldi gerast við hetta. Men tá tað framvegis ikki var hent, hevði sambandsflokkurin sæð seg noyddan til at koma við einum tilkum uppskoti. Jóh. M. Olsen, úr sambandsflokkinum, helt tað vera lógið, at andstöðan skuldi koma við einum uppskoti um at halda aftur heldur enn meirilutin. Kjartan Mohr tosaði um, at tað ræður um at halda seg til tann rætta flokkin fyri at fáa nakað alment starv. Ein maður í framburðsflokkinum hevði neyvan fingið nakað starv, helt hann.

Fyrstaframførslan leygarkvøldið — hevur kostað 20.000 kr.

Komandi leygarkvøld, 28. februar, verður fyrstaframførsla av sjónleikinum Hvønn stakkin skal eg fara í, Pápi, í sjónleikarhúsinum í Havn. Tað er Jens Pauli Heinesen, sum hevur skrivað leikin. Leikritið varð liðugt fyri umleið einum ári síðani og fæst eisini sum serpent í bókabúðunum. Jens Pauli Heinesen sigur, at hann brúkti umleið tveir mánaðir at skriva leikin.

Í sjónleikinum luttaka 30 fólk, og aðrenn framførslna kostar hann einar 20.000 kr. at framleiða, sigur Eyðun Johannesen, sjónleikaraðgevi.

Myndin omanfyri er frá venjingunum av Hvønn stakkin skal eg fara í, pápi. Frá vinstri Annika Hoydal, sum leikar Annika í Dimun, Albert Joensen, sum leikar Dimunarbóndin, og Jakup Olsen, sum hevur leiklutin sum Bændikt. (Kallmar & Allan foto).